

JDE O POSLUŠNOST

I. ČTENÍ Z BIBLE

1. Samuelova 15

II. ČTENÍ Z BIBLE

1. Samuelova 15,22b–23

Hle, poslouchat je lepší než obětní hod, pozorně rozvažovat je víc než tuk beranů. Vzdor je jako hříšné věštění a svéhlavost jako kouzla a ctění domácích bůžků.

KÁZÁNÍ

POSLOUCHAT JE DŮLEŽITĚJŠÍ

Izraelci si vyžádali krále. A dostali krále Saula. Bůh ho vybral, prorok Samuel ho za krále pomazal. Bůh Saulovi proměnil srdce, dal mu svého Ducha. Byl to dobrý a krásný začátek. Jenže brzy se to začalo kazit, a to Saulovou neposlušností.

V druhé roce vlády vytáhl Saul do boje proti Pelištejcům. Měl čekat sedm dní, než přijde Samuel a přinese oběť Bohu. Jenže netrpělivý Saul oběť přinesl sám.

Když ho Samuel kárá, Saul se vyplouvá, že musel povzbudit své lidi, kteří ze strachu z nepřátel začali vojsko opouštět. Samuel ale říká velmi nesmlouvavě: „Choval ses jako pomatenec. Nedbal jsi na Boží příkaz. Kdybys poslechl, Bůh by tvoje království upevnil navěky. Protože jsi ale neposlechl, Bůh ti království vezme (viz 1S 13,13-14).

O něco později přichází neposlušnost, kvůli níž byl Saul jako král definitivně zavržen, a to při válce s Amálekovci.

Před lety Amálekovci napadli Izraeli při jeho cestě pouští z Egypta do zaslíbené země. Byli tenkrát poraženi, ale představovali pro Izrael i později vojenskou i duchovní hrozbu. Slovo Amálek bylo (a je vlastně dodnes) symbolem zla a nepřátelství vůči Božímu lidu.

Už tehdy na poušti předpověděl konec Amálekovců předpověděl věstec Bileám (Nu 24,20). Král Saul teď dostává za úkol Amálekovce zničit: „Jdi a pobij Amáleka; jako klaté zničíte vše, co mu patří.“

Mnoha lidem dnes zní ten rozkaz příliš krutě a nemilosrdně. Nesedí jim k Bohu, který by přece měl být láska. A musím říci, že i mně se chvěje srdce, když slyším, že mají být zabiti muži i ženy, i nejmenší děti.

Proto se mnozí pokoušejí vysvětlit to nějak mírněji, třeba jako obrazný příběh. Pokud vám to pomůže, abyste se nechali oslovit poselstvím tohoto příběhu, tak to tak třeba vezměte.

Bible říká, že Bůh takový rozkaz vydal. Boží cesty jsou pro nás lidi někdy nepostizitelné a nepochopitelné. Co je ovšem dobře pochopitelné a jasné, je zvěst tohoto příběhu, v němž jde o poslušnost a neposlušnost, a o důsledky, které to má. A na to se teď podíváme.

2.

Saul poslušně vytáhl do boje a vybojoval historické vítězství. Lidé ho oslavují jako vítěze a hrdinu. Na Karmelu nechá Saul postavit pomník svého velikého vítězství. Všichni slaví, všichni se veselí.

Jenže když dorazí prorok Samuel, zní z jeho úst velmi kritická slova o Božím soudu. Bůh totiž – a docela často – vidí věci docela jinak než lidé. I to je důležitá zvěst tohoto příběhu. Boží a lidský pohled na stejnou věc, Boží a lidské hodnocení se může velmi lišit – a často se taky velmi liší. A důležité je Boží hodnocení.

Proč se Bohu nelíbí, co Saul udělal? Vždyť to bylo na jeho rozkaz. Problém je v tom, že Saul neudělal, co po něm Bůh žádal, ale jen výběr z toho, co udělat měl. Splnil jen část Božího rozkazu.

Měl pobít všechny nepřátele, Saul ale nechal naživu toho nejdůležitějšího, amáleckého krále Agaga. Vede si ho jako trofej a nechá se oslavovat. Nadřazuje vlastní čest a slávu Božímu rozkazu. To je veliké pokušení všech, které Bůh povolal a svěřil jim nějaký úkol.

A pak je tu dobytek. I ten měl Saul zničit, ani tohle ale neudělal, jak měl. Nechal pobít jen horší kusy, ty lepší si vzal. Zase nadřadil vlastní zájmy Božímu rozkazu.

Saul sice plní Boží rozkazy, ale jen podle svého vlastního uvážení – tak, aby z toho měl co největší osobní prospěch a užitek. Jeho poslušnost je jenom dílčí, selektivní. Saul si z toho vybere jen něco. Jen to, co se mu hodí, co mu vyhovuje, co si sám schválí. A neúplná poslušnost je v Božích očích neposlušnost.

Bůh Saulovo jednání hodnotí jako neposlušnost, a to velmi zlou. I proto, že na první pohled není zjevná a dokonce se i zbožně maskuje. A taky proto, že se jí dopouští král, který stojí v čele svého lidu. Člověk, kterému Bůh svěřil odpovědnost za svůj lid. Kterého vybral a posvětil pro zvláštní úkol. O to je Saulova neposlušnost horší.

Lidé Saula oslavují. Boží reakce zní: „Lituji, že jsem Saula ustanovil za krále, protože se ode mě odvrátil a nenaplnil mé slovo“ (15,11). Je to velmi silné a tvrdé slovo. Jasně ukazuje, jakou váhu Bůh přikládá plné, stoprocentní poslušnosti svých rozkazů.

Jednou už Bible mluvila o tom, že Bůh litoval: před potopou. „Hospodin viděl, jak se na zemi množí lidské zlo a že všechny myšlenky, jež spřádají v srdcích, jsou den co den jen zlé. Hospodin litoval, že vůbec učinil člověka, a trápil se v srdci“ (Gn 6,5–6).

Teď lituje, že vybral Saula za krále. Saul se nestal králem z vlastní vůle a přičinění, ani z vůle lidí. Tu funkci mu dal Bůh. Teď toho ale lituje.

Je to zvláštní představa, že Bůh lituje něčeho, co sám udělal. Ale je to tak. A příčinou je naše lidská neposlušnost.

A zdaleka to není jen Saulův případ. Tahle věc je temnou možností v životě každého křesťana. Bůh z nás v Kristu udělal své královské děti, dal nám královskou důstojnost – jako Saulovi. Říká nám, co je jeho vůle, jaké pro nás má úkoly

– jako Saulovi. Ale dává nám také svobodu se rozhodnout – pro poslušnost nebo neposlušnost.

Nemusí Bůh litovat, co mi svěřil a k čemu mě vybral? Že mi svěřil jako úkol odpovědnost za sbor, kde jsem presbyterem? Nemusí Bůh litovat, že mi svěřil jako svůj úkol odpovědnost za manželku, kterou mi dal jako svůj dar? Nemusí Bůh litovat kvůli mé neposlušnosti a trápit se v srdci?

3.

Není to jen neposlušnost, ale taky pyšný vzdor a svéhlavost, co vede k Saulovu definitivnímu zavržení. Místo pokání totiž sáhne Saul k výmluvám. Kdyby reagoval pokáním, nemusel přijít o království a špatně skončit. To dokládá Davidův příběh. I on to hodně zkazil – ale neodmítl cestu pokání. Saul ano.

Obratně svoji neposlušnost maskuje. Když se objeví Samuel, Saul ho velmi zbožně vítá a zdraví: „Bud’ pozhnán od Hospodina. Řídil jsem se Hospodinovým slovem.“

Zbožnou výmluvu má na otázku, proč zjevně nesplnil příkaz o dobytku: „Po velkolepém vítězství jsem chtěl Bohu přinést velkolepou oběť. Bůh si to přece zaslouží.“ A přidá výmluvu lidí: „Ti si taky něco vzali, protože taky chtěli obětovat Bohu.“

Velmi snadno si Saul umí zdůvodnit, proč to, co udělal po svém, proti Boží vůli a Bohu navzdory, je vlastně dobré a správné. Podobně vysvětlují svoji neposlušnost i dnes mnozí křesťané: Bůh sice něco chtěl a já jsem neposlechl. Ale co a jak jsem udělal, je vlastně daleko lepší. Jenže takovou výmluvou člověk vlastně říká: Jsem chytřejší, než Bůh. A to je strašlivé rouhání.

Mnozí se pokouší vykrotit ze své neposlušnosti nějakým úplatkem, který Bohu nabídnou. Proto chce Saul obětovat velkolepou oběť. Je to náhražka za poslušnost.

Přinášet Bohu oběti je správné a dobré. Ustanovil to tak Bůh sám. Přestože si ale Bůh oběti přeje, je tu něco důležitějšího. Poslouchat je lepší a důležitější, než obětní hod, říká prorok Samuel (1S 15,22).

A Bible zmiňuje i další důležité věci, třeba prosazovat spravedlnost a právo (Př 21,3), konat milosrdenství (Oz 6,6).

Oběti – jednoznačně ano. Ale bez poslušnosti (a spravedlnosti, práva a milosrdenství) nemá oběť svoji váhu a krásu a smysl. Bez poslušnosti je to jen pokus Boha obalamutit náhražkou. Pokus odsouzený k nezdaru.

Bohu jde o poslušnost bez vytáček a uhýbání, bez spekulování a vybírání si toho, co se mi hodí. Poslušnost i ve zdánlivých maličkostech. Poslušnost je na prvním místě a nedá se nahradit ničím jiným.

4.

Podstatou neposlušnosti je: „Buď vůle *má*.“ Protiklad modlitby, kterou se Ježíš modlí v Getsemane: „Otče, buď vůle *tvá*.“ Ježíš se to nejenom modlí, ale po modlitbě poslušně a plně udělá, co Bůh žádá: „Ponížil se, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno“ (Fp 2,8-9).

Důsledkem Ježíšovy poslušnosti je šance všech lidí na spásu. A Ježíšovo povýšení Otcem. Protože byl poslušný, Otec ho povýšil, dal mu nejvyšší jméno a proto má všechnu moc jako Pán.

Neposlušnost má docela jiné následky, tragické následky: Saul přichází o Boží blízkost a kontakt s Bohem. Tento důsledek neposlušnosti popisuje už příběh Adama a Evy.

Saulova neposlušnost měla za následek ztrátu autority, úkolu a pověření, které od Boha dostal. Boží Duch od něho odstoupil. Saul přestal Boha slyšet, jeho srdce přestalo vidět Boží slávu.

Neposlušnému člověku, který si Boží slovo upravuje podle svého, se ztrácí Boží sláva. Vnímá ji jen matně, nebo dokonce vůbec. Asi jako když čekáte na ohňostroj – a chvilku před tím, než to spustí, padne hustá mlha. Slyšíte sice, že tam ohňostroj někde je, ale nevidíte nic, nebo jen sem tam něco velmi matně. Takovou mlhou ve vztahu k Bohu je neposlušnost.

Neposlušnost je zlý a těžký hřích. I když jsou to jenom maličkosti. Neposlušnost je modloslužba a vzpoura proti Bohu.

Nic není tak důležité ve vztahu k Bohu, jako prostá poslušnost. Poslušnost, která je nadřazená našemu zdravému rozumu, názoru lidí kolem nás, náboženským zvykům i našemu pohodlí. Ta je totiž vyjádřením hluboké důvěry v Boží vůli a moudrost, dobrotu a lásku, výrazem lásky a oddanosti.

Kdo Boha miluje a kdo mu důvěřuje, ten Boha poslouchá. Protože ví: Bůh mě má rád – a co chce, co žádá a přikazuje a čím pověřuje, je to nejlepší. Kdo poslouchá, ten zůstává v Bohu a Bůh v něm (1J 3,24).

MODLITBA PO KÁZÁNÍ

Pane Bože, v pokoře vyznávám, že se strašně moc podobám králi Saulovi. Nejsem dost poslušný. Odpust mi to, prosím, můj Pane. Chci tě následovat a učit se poslušnosti na cestě za tebou. Amen.